

Strategia rozwoju usług edukacyjnych w dzielnicy Praga Północ

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MIASTO
STOŁECZNE
WARSZAWA

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Spis treści

1. Projekt od „Diagnozy do strategii – model planowania rozwoju usług publicznych”	3
1.1. Przebieg procesu	3
1.2. Cele i funkcje strategii oraz jej partycypacyjnego charakteru	4
2. Charakterystyka dzielnicy	6
3. Diagnoza stanu usług edukacyjnych w dzielnicy	8
3.1. Sieć instytucji edukacyjnych	8
3.2. Wyniki egzaminów zewnętrznych	11
4. Analiza SWOT.....	13
5. Główne problemy	15
6. Wizja i misja	17
7. Cele strategiczne i cele szczegółowe	18
8. Działania i harmonogram	22

1. Projekt od „Diagnozy do strategii – model planowania rozwoju usług publicznych”

Niniejszy dokument powstał w ramach projektu realizowanego przez Centrum Komunikacji Społecznej Urzędu m.st. Warszawy „Od diagnozy do strategii – model planowania rozwoju usług publicznych”. W projekcie uczestniczyło 18 dzielnic Warszawy oraz 7 gmin ościennych (Michałowice, Łomianki, Pruszków, Kobyłka, Lesznowola, Piaseczno, Konstancin-Jeziorna). Celem projektu było pogłębienie i uporządkowanie wiedzy samorządu na temat jakości i dostępności wybranych usług publicznych (edukacyjnych, zdrowotnych, kulturalnych, komunalnych, komunikacyjnych) oraz wzmocnienie umiejętności planowania rozwoju usług publicznych poprzez opracowanie założeń do dokumentu strategicznego. Ważnym elementem projektu było wzmocnienie udziału mieszkańców w procesie diagnozowania jakości i dostępności usług publicznych oraz planowania rozwoju tych usług. We wszystkich dzielnicach Warszawy przeprowadzono badania zadowolenia z różnych usług publicznych świadczonych przez samorząd. Na warsztatach poświęconych opracowaniu założeń do strategii mieszkańcy mówili o problemach, które zauważają i pomysłach jak je rozwiązać. Efektem tych spotkań jest niniejszy dokument, który stanowi podstawę dla władz dzielnicy do przyjęcia strategii rozwoju edukacji.

1.1. Przebieg procesu

Strategia rozwoju usług edukacyjnych dla dzielnicy Praga Północ powstała w ramach projektu „Od diagnozy do strategii – model planowania rozwoju usług publicznych”. Za cały projekt odpowiedzialne było Centrum Komunikacji Społecznej. Proces tworzenia dokumentu rozpoczął się jesienią 2013 roku. Podczas warsztatu kierunkowego przedstawiciele jednostek z urzędu dzielnicy wspólnie wybrali jedną z pięciu zaproponowanych usług (edukacyjnych, zdrowotnych, kulturalnych, komunalnych i komunikacyjnych). Na kolejne spotkanie zaproszeni zostali przedstawiciele oświaty z dzielnicy Praga Północ (dyrektorzy przedszkoli, szkół podstawowych oraz ponadgimnazjalnych), urzędnicy z Wydziału Oświaty i

Wychowania, a także przedstawiciele pomocy społecznej i kultury. Podczas tego spotkania uczestnicy diagnozowali sytuację usług edukacyjnych na terenie dzielnicy.

Równolegle do prac warsztatowych prowadzone były badania opinii mieszkańców o usługach przedszkolnych¹ oraz analizowane były dane zastane dotyczące kondycji oświaty na Pradze Północ².

Kolejne prace nad tworzeniem strategii rozpoczęły się jesienią 2014 roku. Przeprowadzone zostały cztery spotkania, trzy z nich miały charakter były otwarte dla wszystkich zainteresowanych mieszkańców. W warsztacie strategicznym i dwóch warsztatach partycypacyjnych uczestniczyli między innymi pracownicy Urzędu, senator z dzielnicy, dyrektorzy placówek oświatowych z terenu dzielnicy, przedstawiciele organizacji pozarządowych działających na Pradze Północ. Nie udało się jednak dotrzeć do jednej, ważnej grupy zainteresowanych – rodziców dzieci uczęszczających do placówek na terenie dzielnicy. Była to grupa niereprezentowana podczas warsztatów.

Odbyło się również jedno spotkanie, w którym udział wzięli pracownicy Wydziałów: Oświaty i Wychowania, Kultury, Inwestycji, a także wiceburmistrz dzielnicy.

Wydarzenie	Termin	Uczestnicy
Warsztat strategiczny	22.10.2013	<ul style="list-style-type: none">• Burmistrz• Dwóch Zastępców Burmistrza• Naczelnik Wydziału Kultury• Naczelnik Wydziału Oświaty i Wychowania• Naczelnik Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia• Naczelnik Wydziału Infrastruktury• Naczelnik Wydziału Funduszy Europejskich

1 Załącznik 1

2 Załącznik 2

		<ul style="list-style-type: none"> • Koordynator ds. rewitalizacji • Naczelnik Wydziału Informatyki • Przedstawiciel Zakładu Gospodarowania Nieruchomościami • Przedstawiciel Domu Kultury "PRAGA" • Koordynator ds. konsultacji społecznych • Przedstawiciel Wydziału Organizacyjnego • Reprezentant Biblioteki Publicznej m.st. Warszawy Dzielnicy Praga Północ
Warsztat kierunkowy	13.12.2013	<ul style="list-style-type: none"> • Pracownicy Wydziału Oświaty i Wychowania • Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej • Przedstawiciel Wydziału Funduszy Europejskich • Reprezentant Biblioteki • Przedstawiciel Wydziału Organizacyjnego • Dyrektorzy przedszkoli • Dyrektorzy szkół podstawowych • Dyrektor Zespołu Szkół (podstawowa i gimnazjum) • Przedstawicielka Komisji Dialogu Społecznego
Opracowanie materiału diagnostycznego	Grudzień 2013 rok	

Warsztat strategiczny	16.09.2014	<ul style="list-style-type: none"> • Dyrektorzy i nauczyciele placówek oświatowych; • Urzędnicy z Wydziału Oświaty i Wychowania; • Reprezentanci Związku Nauczycielstwa Polskiego; • Senator.
Warsztat interpretacyjny	17.10.2014	<ul style="list-style-type: none"> • Pracownicy Wydziałów: Oświaty i Wychowania, Spraw Społecznych i Zdrowia, Kultury; • Wiceburmistrz dzielnicy; • Eksperti zewnętrzni.
Warsztat partycypacyjny I	21.10.2014	<ul style="list-style-type: none"> • Dyrektorzy i nauczyciele placówek oświatowych; • Urzędnicy z Wydziału Oświaty i Wychowania oraz z Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia; • Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej; • Przedstawicielka organizacji pozarządowych; • Studenci Uniwersytetu Warszawskiego.
Warsztat partycypacyjny II	28.10.2014	<ul style="list-style-type: none"> • Dyrektorzy i nauczyciele placówek oświatowych; • Urzędnicy z Wydziału Oświaty i

		<p>Wychowania oraz z Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przedstawicielka organizacji pozarządowych; • Studenci Uniwersytetu Warszawskiego.
--	--	--

1.2. Cele i funkcje strategii oraz jej partycypacyjnego charakteru

Strategia Rozwoju Usług Edukacyjnych w Dzielnicy Praga Północ jest dokumentem odpowiadającym na potrzeby związane z zadaniami dzielnicy w obszarze oświaty i edukacji. Ustawa o ustroju miasta stołecznego Warszawy (z dnia 15 marca 2002 r.) zakładając utworzenie dzielnic wpisała w ich kompetencje sprawy lokalne, m.in.: utrzymywanie placówek oświaty i wychowania oraz podejmowanie we własnym zakresie działań na rzecz zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty mieszkańców dzielnicy. Poniższy dokument jest wyrazem strategicznego podejścia do tego zadania poprzez diagnozę problemów, określenie celów i zaprogramowanie działań w wyżej wymienionych obszarach.

Prezentowany dokument jest też wyrazem nowego myślenia o współpracy administracji publicznej i obywateli, którego celem jest dowartościowanie partycypacji obywatelskiej i włączania mieszkańców w procesy decyzyjne. Partycypacyjny charakter procesu stał się okazją do dialogu pomiędzy przedstawicielami różnych jednostek samorządu terytorialnego (Centrum Komunikacji Społecznej, Biuro Edukacji, władze dzielnicy i pracownicy wydziału oświaty), dyrektorów i pracowników placówek oświatowych, rodziców oraz mieszkańców dzielnicy. Proponowany kształt dokumentu jest efektem dyskusji i prac podejmowanych na warsztatach strategicznych prowadzonych od września 2013 do listopada 2014.

Strategia Rozwoju Usług Edukacyjnych w dzielnicy Praga Północ jest dokumentem wpisującym się w proces strategicznego myślenia o rozwoju tej sfery usług publicznych. Prace nad partycypacyjnym wypracowaniem strategii zostały podjęte oddolnie i nie miały być

prostą operacjonalizacją na poziomie dzielnicowym dokumentów ogólno-miejskich i krajowych. Jednak dokument w wielu miejscach jest komplementarny z innymi dokumentami strategicznymi odnoszącymi się do świadczenia usług edukacyjnych. W szczególności chodzi tu o "Program rozwoju edukacji w Warszawie w latach 2013-2020" opisujący cele i sposoby rozwoju warszawskiej edukacji w najbliższych latach. Strategia Rozwoju Usług Edukacyjnych w dzielnicy Praga Północ uwzględnia projektowanie działań pod kątem możliwego wsparcia oferowanego w ramach nowej perspektywy finansowej UE do 2020 roku.

Ze względu na swoją specyfikę, przygotowany dokument strategiczny będzie materiałem o charakterze fakultatywnym tzn. opcjonalnym w realizacji. Jego podstawowym zadaniem jest wskazanie na główne cele rozwojowe, wpisujące się w dokumenty wyższego rzędu, wyznaczające obszary rozwojowe. Strategia jest pakietem możliwych do realizacji zadań i daje odpowiedź na pytanie w jakim kierunku zmierzać, by wzmocnić zidentyfikowane na etapie diagnozy mocne strony i wykorzystywać pojawiające się szanse, a także jak reagować na słabości i zagrożenia wpływające na świadczone usługi edukacyjne.

Zarząd dzielnicy Praga Północ w toku konsultacji z szerokim gronem interesariuszy podjął w 2013 roku decyzje o rozpoczęciu prac nad partycypacyjnym utworzeniem strategii rozwoju usług edukacyjnych. Decyzja ta miała przede wszystkim podkreślić wagę i znaczenie, jakie społeczność praska przykładła do kwestii jakości funkcjonowania systemu szkolnego i przedszkolnego. Nacisk na partycypacyjny proces tworzenia dokumentu jest wyrazem przekonania władz dzielnicy o potrzebie wspólnego rozwiązywania problemów oraz dowodem zaufania do potencjału praskiej społeczności. Strategia Rozwoju Usług Edukacyjnych powinna pomóc w rozwiązaniu problemów oświaty, wyznaczyć priorytety działania oraz pomóc w efektywnym dystrybuowaniu środków finansowych. Po przyjęciu dokumentu przez zarząd dzielnicy to on oraz wskazane przez niego jednostki (np.: wydział oświaty i inne) będą odpowiadać za realizację dokumentu.

2. Charakterystyka dzielnicy

Praga Północ leży w centralnym regionie Warszawy. Graniczy z Targówkiem, Białoleką i Pragą Południa. Od Śródmieścia i Żoliborza oddziela ją Wisła. Dzielnica jest podzielona na cztery obszary: Pelcowiznę, Smulowiznę, Nową Pragę i Starą Pragę. Praga Północ najstarsza dzielnica po prawej stronie Wisły. W tej części Warszawy zachowała się stara tkanka miejska, jest wiele zabytkowych budynków (zarówno kamienic jak i budynków przemysłowych), a także uliczny bruk. Jednak zabytkowa infrastruktura w dzielnicy jest w bardzo złym stanie technicznym. Lokalne władze starają się wyjść naprzeciw tym problemom tworząc programy rewitalizacji Pragi Północ.

W Mikroprogramie Rewitalizacji Praga Północ została scharakteryzowana jako dzielnica mieszkaniowo–przemysłowa. Funkcja mieszkaniowa skoncentrowana jest w południowej części dzielnicy (tj. Stara Praga, Nowa Praga i Smulowizna)³.

Praga Północ boryka się z szeregiem problemów zarówno materialnych, infrastrukturalnych jak i wizerunkowych. Postaramy się krótko nakreślić mapę tych problemów, gdyż są one znaczące w rozmowie o strategii usług edukacyjnych. Ponadto były podejmowane przez uczestników warsztatów jako czynnik wpływające na jakość usług edukacyjnych.

Infrastruktura mieszkaniowa. Według danych zebranych przez Mazowiecki Ośrodek Badań Regionalnych w 2013 roku dzielnica ma *najmniejszą liczbę mieszkań o najmniejszej przeciętnej powierzchni użytkowej 1 mieszkania*⁴. Sytuacja na Pradze Północ staje się dodatkowo trudna, gdyż wiele budynków z mieszkaniami komunalnymi jest objętych roszczeniami reprivatyzacyjnymi na podstawie dekretu Bieruta z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m. st. Warszawy.

Bezrobocie. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego z 2010 roku najwięcej osób zarejestrowanych w Warszawie było mieszkańcami Pragi Północ⁵. „Ranking dzielnic Warszawy pod względem atrakcyjności warunków życia” jeszcze wyraźniej pokazuje trudną

3 Mikroprogram rewitalizacji dzielnicy Praga Północ m. St. Warszawy, Urząd Miasta Stołecznego Warszawy – Dzielnica Praga Północ, http://www.praga-pn.waw.pl/data/other/mikroprogram_dzielnicy_praga_polnoc.pdf, s. 9).

4 Ranking dzielnic Warszawy pod względem atrakcyjności warunków życia, Mazowiecki Ośrodek Badań Regionalnych, 2013, opracowanie: Emilia Murawska, s. 42.

5 Dzielnice m.st. Warszawy w aktualnych porównaniach statystycznych, opracowanie: Władysław Wiesław Łagodziński, Warszawa 2012.

sytuację na rynku pracy wielu mieszkańców dzielnicy. Liczba bezrobotnych na 1 tysiąc mieszkańców wciąż jest najwyższa w dzielnicy. Są to głównie osoby z wykształceniem podstawowym, gimnazjalnym i zasadniczym zawodowym. Na Pradze Północ jest też najwyższy odsetek bezrobotnych w najmłodszej grupie wiekowej, aż 10,7% bezrobotnych to osoby w wieku 24 lata i mniej. Oznacza to, że młodzi Prażanie są bardzo zagrożeni wypadnięcie z rynku pracy.

Korzystanie z pomocy społecznej. W dzielnicy Praga Północ największy procent mieszkańców otrzymuje wsparcie z pomocy społecznej. *Z systemu świadczeń rodzinnych w 2011 r. wypłacono 509 zasiłków rodzinnych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców*⁶. Warto dodać, że kryterium uzyskania zasiłku rodzinnego jest dochód nie wyższy niż 504 zł w przeliczeniu na osobę w gospodarstwie rodzinnym. Oznacza to, że sytuacja materialna wielu praskich rodzin jest bardzo trudna.

Negatywny wizerunek dzielnicy. Wizerunek Pragi Północ jako niebezpiecznej dzielnicy istnieje od kilkudziesięciu lat. Niezwykle wyraźnie pokazują to badania postrzegania dzielnic Warszawy prowadzone przez prof. Bohdana Jałowieckiego w latach 70-tch, 80-tych i 90-tych. W Studiach Regionalnych i Lokalnych z 2000 roku Jałowiecki pisze: *To, co w opinii mieszkańców Warszawy wyróżnia negatywnie Pragę, spośród innych dzielnic, to otoczenie społeczne (najczęściej padająca odpowiedź: tam mieszka „element”). Inne ważne charakterystyki określające tę dzielnicę to wartości egzystencjalne również związane z otoczeniem społecznym, a mianowicie: brak poczucia bezpieczeństwa, obawa przed napaścią, rabunkiem etc.*⁷ Bez wątplenia wizerunek Pragi Północ zmienił się przez ostatnie kilkanaście lat. Jednak piętno „złej” dzielnicy nie zostało wymazane, a Praga Północ jest jedną z trzech dzielnic gdzie liczba przestępstw liczona na 1 tysiąc mieszkańców jest najwyższa⁸.

Niezwykle istotne dane pokazuje też ranking atrakcyjności warunków życia w dzielnicach dla rodzin z dziećmi z 2011 roku. Okazuje się, że Praga Północ jest najmniej przyjazna do życia dla osób posiadających dzieci w wieku szkolnym: *Jest to dzielnica z niedostatecznie*

6 Ranking dzielnic Warszawy pod względem atrakcyjności warunków życia, Mazowiecki Ośrodek Badań Regionalnych, 2013, opracowanie: Emilia Murawska, s. 43.

7 B. Jałowiecki, Percepcja przestrzeni Warszawy, Studia Regionalne i Lokalne, 2/2000, s.83.

8 Dzielnice m.st. Warszawy w aktualnych porównaniach statystycznych, opracowanie: Władysław Wiesław Łagodziński, Warszawa 2012.

rozwiniętą infrastrukturą usług edukacyjnych, gdzie do przedszkoli uczęszcza mała liczba dzieci (w przeliczeniu na 1 tys. dzieci w wieku 3-6 lat), a szkoły podstawowe są przepełnione. Duża liczba uczniów w szkołach podstawowych niekorzystnie wpływa na warunki i jakość nauczania. Warto w tym miejscu zauważyć, że uczniowie klas szóstych na Pradze-Północ, jako jedyni w stolicy, uzyskali wyniki poniżej średniej w województwie⁹. Szczegółowe dane dotyczące placówek edukacyjnych przedstawiamy poniżej.

3. Diagnoza stanu usług edukacyjnych w dzielnicy

3.1. Sieć instytucji edukacyjnych

Przedszkola i oddziały przedszkolne. Na terenie dzielnicy znajduje się 14 przedszkoli i punktów przedszkolnych. Trzydzieści z nich to placówki publiczne, a tylko jedno przedszkole jest instytucją prywatną. Ponadto jedna placówka przedszkolna w dzielnicy ma oddziały integracyjne. Według danych z 2012 roku odsetek dzieci, które zostały objęte wychowaniem przedszkolnym wyniósł dla Pragi Północ 80,1%. Jest to wynik dużo niższy niż średnia dla całej Warszawy – 93,6%¹⁰. Natomiast średnia liczba dzieci przypadających na jeden oddział w przedszkolu wynosi 25,1 i jest niewiele niższa niż wynik dla Warszawy (25,2)¹¹.

Szkoły podstawowe. Na Pradze Północ istnieje sześć publicznych szkół podstawowych¹² i jedna placówka niepubliczna. Dwie z sześciu placówek publicznych funkcjonują w ramach zespołów szkół, a trzy szkoły z sześciu mają oddziały integracyjne. Liczba szkół podstawowych, które przypadają na 10 km, to 4,5. Jest zdecydowanie wyższa niż średnia warszawska (3,3). Mimo wyższego wskaźnika liczby szkół na 10 km² zatłoczenie w szkołach jest większe niż średnia ogólnomiejska. W 2012 roku wynosiło ono ponad 653 dzieci na jedną szkołę podstawową, przy średniej ogólnomiejskiej niespełna 459 dzieci na jedną placówkę. Oznacza to, że praskie szkoły są stosunkowo duże na tle innych dzielnic. Warto również dodać, że współczynnik skolaryzacji netto wynosił w 2012 roku w dzielnicy 88,34. Dla całej

9 Ranking dzielnic Warszawy pod względem atrakcyjności warunków życia, Mazowiecki Ośrodek Badań Regionalnych, 2013, opracowanie: Emilia Murawska, s.10.

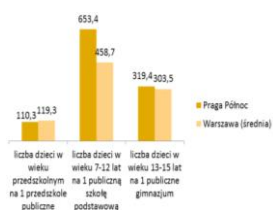
10 Analiza danych zastanych dotycząca wybranych usług publicznych w dzielnicy Praga Północ, opracowanie Wydziału Badań i Analiz Centrum Komunikacji Społecznej m.st. Warszawy.

11 Tamże.

12 <http://www.praga-pn.waw.pl/page/106,szkoly-podstawowe.html>

Warszawy było to 103,32. Oznaczać to może, że część rodziców woli posyłać dzieci do placówek poza terenem dzielnicy.

Gimnazja. W dzielnicy są trzy placówki niepubliczne i sześć publicznych. Trzy szkoły publiczne są częścią zespołów szkół, w dwóch znajdują się oddziały integracyjne, a jedna jest szkołą dla osób dorosłych. Ponadto w dwóch gimnazjach są oddziały sportowe, a w jednym są oddziały dwujęzyczne. Według badań z 2012 roku liczba placówek gimnazjalnych w dzielnicy przypadająca na 10 km² wyniosła 4,5 i była duża wyższa niż średnia warszawska (2,2). Jednak, podobnie jak w przypadku szkół podstawowych, liczba uczniów przypadających na jedną szkołę jest wyższa w dzielnicy (319,4). W Warszawie wynosiła 303,5. Współczynnik skolaryzacji netto wyniósł w 2012 roku 68,7%. Wyraźnie widać, że z każdym wyższym poziomem edukacji współczynnik skolaryzacji jest coraz niższy. Można to interpretować jako wyraz małej atrakcyjności szkół dla części rodziców z dzielnicy.

Ilustracja 1: Liczba uczniów przypadająca na 1 publiczną placówkę

Szkoły ponadgimnazjalne. W dzielnicy jest sześć publicznych liceów ogólnokształcących. Warto dodać, że w Zespole Szkół numer 73 znajduje się liceum z oddziałami integracyjnymi, liceum dla dorosłych oraz liceum uzupełniające dla dorosłych. W dzielnicy funkcjonują również cztery publiczne technika, dwie publiczne zasadnicze szkoły zawodowe i dwie publiczne szkoły policealne.

Inne placówki. Na terenie dzielnicy funkcjonuje jedna poradnia psychologiczno-pedagogiczna przy ulicy Otwockiej. W dzielnicy funkcjonują dwa domy kultury (przy ul. Jagiellońskiej oraz Dąbrowszczaków), są też aż cztery teatry. Na Pradze Północ jest też jeden ogródek jordanowski. Regularnie organizowane są również akcje „Lato w mieście” i „Zima w mieście”.

Zanim przejdziemy do opisu wyników egzaminów zewnętrznych chcemy zwrócić uwagę na dwa aspekty: bezpieczeństwo w szkołach oraz stan infrastrukturalny placówek oświatowych, gdyż łączą się one z wymienionymi w części pierwszej problemami dzielnicy. Wszystkie budynki placówek oświatowych w dzielnicy zostały wybudowane między 1950 a 1972 rokiem. Wyjątkiem jest budynek Liceum Ogólnokształcącego Władysława IV. Mieści się ono w budynku z 1905 roku. Tylko część z tych placówek doczekała się generalnego remontu¹³. Problemy infrastrukturalne, które wynikają z wieku budynków bardzo angażowały podczas warsztatów dyrektorów placówek oświatowych.

Warto zwrócić też uwagę na bezpieczeństwo w szkołach. Praga Północ jest uznawana za dzielnicę niebezpieczną, a na jej terenie dochodzi do wielu przestępstw. Nie ma to jednak bezpośredniego przełożenia na bezpieczeństwo w szkołach rozumianym jako liczba wypadków: *W roku szkolnym 2009/10 oraz 2010/11 liczba wypadków w przeliczeniu na 1000 dzieci była niższa w szkołach podstawowych oraz gimnazjach w dzielnicy od średniej warszawskiej. W roku szkolnym 2010/11 współczynnik na Pradze Północ wynosił 5,44 wypadków na 1000 dzieci a w całej stolicy 13,07. Natomiast w tym samym roku gimnazjach w dzielnicy „wypadkowość” wynosiła 9,25, a w Warszawie 15,25¹⁴.*

3.2. Wyniki egzaminów zewnętrznych

Dzieci chodzące do szkół (zarówno publicznych jak i niepublicznych) na Pradze Północ uzyskały z egzaminu szóstoklasisty w 2012 roku średnio 24,58 punktów na 40 możliwych. Jest to wynik o kilka punktów niższych niż średnia dla Warszawy (29 punktów).

Również podczas egzaminów gimnazjalnych wyniki uczniów z dzielnicy były niższe niż średnie ogólnomiejska. Różnice były najbardziej wyraźne w wynikach egzaminów z

13 Informacje o stanie realizacji zadań oświatowych w m.st. Warszawie w roku szkolnym 2013/2014. Dzielnicą Praga Północ, Warszawa 2014, s. 32-36.

14 Analiza danych zastanych dotycząca wybranych usług publicznych w dzielnicy Praga Północ, opracowanie Wydziału Badań i Analiz Centrum Komunikacji Społecznej m.st. Warszawy.

matematyki i polskiego. Z matematyki dzieci na Pradze Północ dostawały średnio 17 punktów mniej niż średnia dla miasta. (42,2 do 59,3 pkt). Z języka polskiego różnica była 14 punktowa (57,3 do 71,6).

Warto jednak przyrzeć się bliżej wskaźnikowi Edukacyjnej Wartości Dodanej, który pokazuje jaki jest przyrost wiedzy dziecka na danym etapie nauczania (zwraca uwagę na egzaminy szóstoklasisty i egzaminy gimnazjalne). Trzy gimnazja z Pragi Północ są szkołami, które mieszczą się w ćwiartce sukcesu, a dwa w ćwiartce placówek wymagających pomocy.

Ilustracja 2: EWD- część humanistyczna

Ilustracja 3: EWD - część matematyczno-przyrodnicza

4. Analiza SWOT

Analiza SWOT to często wykorzystywana w strategiach metoda porządkowania informacji w danym obszarze. Mocne strony (strengths) to wszystko to, co stanowi atut dzielnicy w obszarze edukacji, co działa dobrze i jest powodem do dumy. Słabe strony (weaknesses) to wszystko to, co stanowi problem czy słabość. Szanse (opportunities) to możliwości, które mogą przyczynić się do pozytywnej zmiany, zagrożenia (threats) to wszystko to, co może przyczynić się do niekorzystnych zjawisk. Mocne i słabe strony odnoszą się do teraźniejszości i obecnych zasobów, natomiast szanse i zagrożenia związane są z przyszłością i czynnikami zewnętrznymi, które mogą wpłynąć na sposób funkcjonowania edukacji na Pradze Północ.

Mocne strony:

Dzielnica:

- Duży i łatwy dostęp do terenów edukacyjnych i rekreacyjnych (ZOO, Wisła, stadion, ogródek jordanowski itp.)

- Bogata architektura i historia dzielnicy, która może być wykorzystywana do celów edukacyjnych.

Oświata:

- Rozbudowana sieć placówek oświatowych.
- Dobrze wykształcona, kompetentna i zaangażowana kadra.
- Rozbudowana sieć organizacji pozarządowych i innych instytucji wspierających.

Mieszkańcy:

- Silna tożsamość mieszkańców ze swoją kamienicą, podwórkiem, z dzielnicą.
- Otwartość i zaangażowanie dzieci, chęć do spędzania czasu na powietrzu.

Słabe strony:

Dzielnica:

- Na terenie dzielnicy jest mało nowych inwestycji.
- Postępująca pauperyzacja dzielnicy (wiele budynków nieremontowanych od lat, przez co ich stan jest bardzo zły).
- Niski status dzielnicy wśród innych dzielnic.

Oświata:

- Brak wystarczającej oferty edukacyjnej i wsparcia pedagogiczno-psychologicznego dla uczniów z rodzin dysfunkcyjnych wychowawczo.
- Brak współpracy między rodzicami a przedstawicielami oświaty.
- Zły stan infrastruktury szkolnej.
- Brak wystarczającej współpracy między placówkami edukacyjnymi, a organizacjami pozarządowymi.
- Niskie wyniki egzaminów zewnętrznych.

Mieszkańcy:

- Niski status społeczny części mieszkańców.

- Duża liczba dzieci zagrożonych niedostosowaniem społecznym.
- Brak dbałości ze strony mieszkańców o infrastrukturę w przestrzeni dzielnicy.

Szanse:

Dzielnica:

- Otwarcie drugiej linii metra i łatwiejszy dojazd do dzielnicy.
- Otwarcie wielu lokalnych instytucji (m.in. Muzeum Chleba, Muzeum Pragi).
- Pozyskiwanie środków unijnych.

Mieszkańcy:

- Napływ nowych mieszkańców – przedstawiciele klasy średniej.

Zagrożenia:

Dzielnica:

- Brak uregulowań własnościowych odnośnie zasobów mieszkaniowych.
- Utrwalanie niekorzystnego wizerunku dzielnicy.
- Nieuwzględnianie indywidualnych potrzeb i specyfiki placówek oświatowych i pomocowych przez władze ogólnomiejskie.

Oświata:

- Niestabilne zasoby organizacji pracy placówek (zmniejszanie etatów).
- Ograniczanie środków finansowych na oświatę w dzielnicy.

Mieszkańcy:

- Wzrastające bezrobocie na terenie Pragi Północ.

5. Główne problemy

Na podstawie Analizy SWOT wyznaczone zostały kluczowe wyzwania, z którymi mierzy się oświata w dzielnicy. Szczegółowy opis problemów, z którymi spotykają się na co dzień dyrektorzy placówek oświatowych i przedstawiciele Wydziału Oświaty i Wychowania pozwolił na wypracowanie celów strategicznych.

Zdiagnozowane problemy w obszarze edukacji na terenie Pragi Północ:

Zła współpraca (lub jej brak) placówek oświatowych z mieszkańcami, rodzicami uczniów.

Główny problem (zaobserwowany przez dyrektorów) to niska aktywność rodziców w życiu szkoły. Ten stan rzeczy może mieć dwa różne podłoża: niechęci, braku zainteresowania rodziców oraz ograniczeń prawnych związanych z włączaniem się rodziców w życie instytucji oświatowych.

W poniższym opracowaniu nie będziemy podejmować kwestii ograniczeń prawnych – jest to zagadnienie, które znacznie wykracza poza lokalny kontekst. Kwestia, która stanowi wyzwanie strategiczne jest niechęć i brak zainteresowania ze strony rodziców. Wielu uczniów pochodzi z rodzin ubogich, wieloprotymowych. Przedstawiciele niższych klas społecznych z zasady rzadziej angażują się w działalność różnych oficjalnych instytucji. Są to też osoby, które same mają niski poziom wykształcenia, więc dla wielu osób edukacja może nie być wartością cenioną bardzo wysoko. Problemem jaki dostrzegają dyrektorzy jest również brak zaufania rodziców wobec nauczycieli. Nauczyciel nie jest dla części rodziców zawodem zaufania publicznego. Uczestnicy dostrzegli, jednak że sytuacja powoli się zmienia. Obecne relacje z rodzicami w coraz mniejszym stopniu charakteryzują się niechęcią i konfliktową postawą. Część rodziców już „przestała przeszkadzać w edukacji swoich dzieci”, natomiast wciąż niewiele osób chce współpracować.

Podczas spotkań wyodrębnione zostały dwie główne kategorie rodziców mieszkających na Pradze Północ. Obok osób słabiej wykształconych, nieposiadających stałej pracy, często borykających się z biedą pojawiła się kategoria rodziców wykształconych, dobrze zarabiających, którzy osiedlili się w dzielnicy z powodu atrakcyjnych cen mieszkań. Jednak również przedstawiciele drugiej grupy nie angażują się w życie placówek oświatowych. Są to też osoby, które decydują się posłać dzieci do szkół poza terenem dzielnicy.

Brak odpowiedniej oferty edukacyjnej dla uczniów potrzebujących indywidualnego wsparcia w nauce i rozwoju:

W praskich szkołach widać bardzo duże zróżnicowanie uczniów. Z jednej strony jest wielu uczniów, którzy biorą udział w konkursach i olimpiadach, z drugiej dzieci, które mają duże problemy edukacyjne. Zarówno dla pierwszej grupy uczniów, jak również dla drugiej nie ma odpowiedniej oferty edukacyjnej w praskich szkołach.

Uczniowie, którzy mają wyjątkowe zdolności nie otrzymują odpowiedniego wsparcia, co może powodować ich odpływ do szkół w innych dzielnicach - bardzo widoczny we wskaźniku skolaryzacji netto - na kolejnych etapach edukacji.

Również uczniowie, którzy mają problemy wychowawcze i edukacyjne nie są objęci odpowiednią opieką. Oferta, która jest dostępna w szkołach nie jest wystarczająca i nie w pełni odpowiada potrzebom tych uczniów. Ponadto na terenie dzielnicy jest tylko jedna placówka psychologiczno-pedagogiczna.

Brak dbałości mieszkańców (również dzieci i młodzieży) o przestrzenie wspólne (szkoły, place zabaw, podwórka)

Kolejnym problemem, który został uznany za kluczowy jest niska jakość infrastruktury oświatowej i rekreacyjnej oraz brak poszanowania przestrzeni publicznych. Wśród części uczniów i ich rodziców nie ma poczucia odpowiedzialności za dobry stan szkół, boisk, placów zabaw. Mimo dużego utożsamienia z dzielnicą część mieszkańców nie tylko nie dba o publiczne dobra, ale istnieje wiele przypadków dewastowania przestrzeni miejskiej. Zdarzają się sytuacje, w których nawet kilkuletnie dzieci włamują się na teren przedszkola i niszczą zabawki.

Sytuację tę potęguje fakt, że w wielu miejscach nie ma żadnego dozoru placówek, co może potęgować myślenie, że jest to przestrzeń niczyja, a zatem można ją niszczyć. Ponadto tereny wokół placówek są często nieoświetlone, co ułatwia ich dewastację.

Również nowi mieszkańcy Pragi Północ nie angażują się w życie dzielnicy, w której mieszkają. Jest to miejsce, w którym osiedlają się z powodu niższych cen mieszkań, jednak pozostają w dzielnicy tylko przez moment.

Trudna sytuacja bytowa wielu mieszkańców Pragi Północ:

Brak dbałości i poszanowania infrastruktury na terenie dzielnicy łączy się z kolejnym problemem zgłoszonym przez mieszkańców. Brak poczucia stabilności życiowej spowodowany wysokim bezrobociem, trudną sytuacją materialną oraz nieuregulowaną sytuacją mieszkaniową wielu rodzin wpływa na ich stosunek do otoczenia. Niejasna kwestia związana z reprivatyzacją wielu kamienic, o której piszemy w pierwszej części strategii może znacząco wpływać na zachowania mieszkańców. Ludzie boją się, że zostaną wyrzuceni z mieszkań, więc ich nie remontują, nie przywiązują się zarówno do nich, jak również do

przestrzeni wokół. Osoby obecne na warsztatach zwracały też uwagę, że zamieszkiwanie przez część mieszkańców lokali komunalnych nie buduje w ludziach poczucia odpowiedzialności za najbliższą przestrzeń.

6. Wizja i misja

Wizja usług edukacyjnych na Pradze Północ

Zarówno wizja jak i misja usług edukacyjnych w dzielnicy została stworzona na podstawie warsztatów i spotkań z władzami dzielnicy, dyrektorami placówek oświatowych oraz przedstawicielami trzeciego sektora. Nie był jednak wypracowane bezpośrednio przez uczestników w trakcie warsztatów.

Edukacja wszystkich dzieci z terenu dzielnicy zaczyna się już w przedszkolu. Jest to miejsce przyjazne zarówno dla nich, jak i ich rodziców. To już w przedszkolu rodzice i dzieci mogą dostrzec szeroką ofertę edukacyjną dzielnicy. Zarówno nowi mieszkańcy jak i prężnie od pokoleń wybierają dla swoich dzieci szkoły podstawowe z terenu dzielnicy. Są to placówki wyremontowane, odnowione, przyjazne dzieciom. Klasy nie są przepełnione, dzięki czemu nauczyciele mają możliwość skupienia na indywidualnych potrzebach każdego ucznia. Dzieci mają też możliwość uczestniczenia w szeregu atrakcyjnych zajęciach pozalekcyjnych. Szkoły podstawowe współpracują ze sobą nawzajem dzieląc się dobrymi praktykami oraz z gimnazjami i szkołami ponadgimnazjalnymi. Do przedszkoli i szkół podstawowych przychodzi młodzież gimnazjalna i ponadgimnazjalna, żeby opowiedzieć młodszym dzieciom o możliwościach jakie mają pryncypali uczniowie. Gimnazja natomiast w sposób kompleksowy pozwalają przygotować się do egzaminów zewnętrznych. Kadra w szkołach jest wykwalifikowana do tego, aby doradzać zawodowo swoim uczniom. Szkoły ponadgimnazjalne w pełni przygotowują do egzaminu maturalnego, a szkoły zawodowe pozwalają nabyć kompetencję, które są atrakcyjne dla pracodawców w Warszawie. Nauczyciele i rodzice mają ze sobą regularny kontakt. Rodzice chętnie angażują się w życie placówek oświatowych. Współpraca między rodzicami, placówkami oświatowymi i innymi instytucjami jest rozbudowana.

Szkoły na każdym poziomie edukacji nie tylko uczą, ale również wypełniają funkcje rekreacyjną i kulturalną. Są przestrzenią integracji mieszkańców.

Misja

Misją usług edukacyjnych na Pradze Północ jest jak najlepsze wsparcie w indywidualnym rozwoju każdego dziecka przy współpracy z rodzicami i mieszkańcami dzielnicy.

7. Cele strategiczne i cele szczegółowe

Po analizie SWOT, a także pogłębionej dyskusji nad kluczowymi problemami usług edukacyjnych w dzielnicy osoby zaangażowane w proces tworzenia strategii ustalili cele strategiczne usług edukacyjnych w dzielnicy. Warto dodać, że podejmując decyzję o kluczowych celach uczestnicy zwracali uwagę na realność ich wykonania w perspektywie do 2020 roku. To sprawiło, że niektóre cele, które wymagają bardzo dużych środków finansowych – nie zostały uwzględnione w tym opracowaniu.

Rozwinięcie współpracy z rodzicami było dla urzędników i dyrektorów placówek kluczowym wyzwaniem. Rozwinięcie współpracy z rodzicami powinno się odbywać dwoma torami, gdyż absencja dwóch wyróżnionych przez uczestników grupy ma inne podłoże.

W przypadku osób dobrze sytuowanych dobrym rozwiązaniem może być rozwinięcie współpracy z rodzicami już zaangażowanymi. To oni mogą stać się łącznikiem pomiędzy placówkami a resztą rodziców. Z tego względu ważne jest zachęcenie rodziców, potencjalnych liderów, do zaangażowania w działalność edukacyjną (udział w rada rodziców, trójkach klasowych).

Cel: Rozwinięcie współpracy między przedstawicielami oświaty a rodzicami.

Cele szczegółowe:

1. Wyłonienie i zintegrowanie rodziców – liderów, którzy będą łącznikiem z pozostałymi rodzicami.

Aby rozbudować współpracę z rodzicami ze środowisk gorzej sytuowanych należy przede wszystkim **zbudować pozytywne doświadczenia dorosłych** związane ze szkołą. Powinno się stwarzać okazje do tego, aby rodzice odwiedzali placówki oświatowe nie tylko podczas zebrań, lub problemów dziecka w szkole. Ważne jest, żeby poznali instytucje, nauczycieli i innych rodziców w przyjemnej, dobrej atmosferze.

Cele szczegółowe:

1. Zapoznanie rodziców z instytucjami edukacyjnymi;

2. Zbudowanie pozytywnych doświadczeń poprzez organizację wydarzeń rozrywkowo – kulturalnych dla całych rodzin (np. piknik, święto szkoły)

Są też działania, których rozwinięcie może zwiększyć współpracę z obiema wyłonionymi grupami. Już na samym początku ścieżki edukacyjnej dzieci warto zrobić warsztat zapoznawczy ze wszystkimi rodzicami. Takie spotkanie może być momentem, w którym rodzice poznają przedstawicieli oświaty i siebie nawzajem. Gdy zajdzie ten pierwszy etap integracji łatwiej może być rodzicom utożsamić się z działaniami placówki. Ważne jest również regularne i skuteczne informowanie rodziców o wydarzeniach w szkole.

Cele szczegółowe:

1. Zintegrowanie rodziców z nauczycielami (np. poprzez zorganizowanie warsztatów integracyjnych, spotkań świątecznych dla rodziców i nauczycieli);
2. Rozbudowanie form kontaktu z rodzicami.

*[Cel ten odpowiada celom PRE. **Cel główny 2.1:** Wzmacnianie roli nauczyciela w kreowaniu kapitału ludzkiego i społecznego (KLS). **Cel 3.1.1:** Rozwój samorządności uczniowskiej i rodzicielskiej w szkołach, dzielnicach i mieście. **Cel 3.1.2:** Budowanie powiązań szkół z otoczeniem].*

Kolejnym celem, który odpowiada na kluczowy problem związany z usługami edukacyjnymi w dzielnicy jest **wzmocnienie potencjału uczniów w praskich szkołach**. osiągnąć osiągnięcie tego celu wymaga rozbudowy wsparcia psychologicznego i pedagogicznego, a także dostosowania działań do indywidualnych potrzeb uczniów. Problemem, który zaobserwowano jest niepełna oferta edukacyjna i psychologiczna: nie odpowiada potrzebom uczniów. Wzmocnienie indywidualnego rozwój uczniów wymaga **wsparcia dla jedynej w dzielnicy poradni psychologiczno – pedagogicznej** oraz **rozbudowanie oferty zajęć dodatkowych w szkołach**. Powinna być ona dostosowana zarówno do potrzeb dzieci, które mają kłopoty edukacyjne i wychowawcze jak i do tych wyjątkowo rozwiniętych. Rozwijanie potencjału uczniów jest też możliwe dzięki **nowoczesnemu, rozwiniętemu doradztwu zawodowemu**. Ważne jest dostrzeżenie potencjałów i mocnych stron uczniów od najwcześniejszego etapu edukacji. Stąd właśnie propozycja powołania doradcy nawet w przedszkolach. Byłaby to osoba, która dostrzega możliwości i uczniów i potrafi je rozwijać.

Cel: Wzmocnienie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dla uczniów.

Cele szczegółowe:

1. Wsparcie dla poradni psychologiczno – pedagogicznej poprzez zwiększenie liczby etatów lub otwarcie dodatkowej placówki;
2. Wsparcie nauczycieli w pracy z dziećmi z orzeczeniami w postaci dodatkowych szkoleń.

Cel: Rozbudowanie oferty interesujących i atrakcyjnych dla uczniów zajęć pozalekcyjnych.

Cele szczegółowe:

1. Stworzenie bogatej oferty zajęć sportowych i kulturalnych dostępnej dla uczniów;
2. Rozbudowanie i zmodyfikowanie istniejących zajęć dodatkowych.

Cel: Rozwinięcie szeroko rozumianego doradztwa zawodowego

Cele szczegółowe:

1. Pokazywanie korzyści kształcenia się uczniów po gimnazjum w szkołach technicznych i zawodowych;
2. Poprawa wizerunku szkół zawodowych;
3. Organizacja wydarzeń w przedszkolach, szkołach podstawowych i gimnazjach, podczas których młodsi uczniowie i ich rodzice poznają ofertę szkół ponadgimnazjalnych;
4. Powołanie funkcji doradcy zawodowego lub szkolenia dla kadry nauczycielskiej.

[Cel ten odpowiada celowi strategicznemu PRE: Podniesienie jakości i konkurencyjności kapitału ludzkiego i społecznego Warszawy jako czynnika decydującego o rozwoju, Cel główny 1.2: Przygotowanie młodzieży do funkcjonowania we współczesnym świecie. Cel główny 2.2: Wykorzystanie innowacyjnych działań w procesie nauczania, wychowania i opieki. Cel 3.2.5: Wzmocnienie i podniesienie atrakcyjności szkół zawodowych .]

Ważną kwestią jest poprawa **jakości infrastruktury oświatowej i rozrywkowej**. Baza placówek oświatowych jest rozbudowana, jednak jak wspominaliśmy wyżej jej stan jest bardzo zróżnicowany. Budynki, w których mieszczą się placówki oświatowe są stare, a część z nich nie przeszła gruntownego remontu. Wydział Oświaty i Wychowania, a także dyrektorzy szkół co roku borykają się z niedoborem funduszy. Zbytne ograniczenie środków na oświatę sprawia, że osoby decyzyjne nie są w stanie niekiedy przeprowadzić nawet najpotrzebniejszych remontów budynków.

Cel: Podniesienie jakości infrastruktury oświatowej w dzielnicy.

Cel szczegółowy:

1. Zainicjowanie spotkań z władzami miasta (Biuro Edukacji, Rada Miasta, Wiceprezydenci Warszawy) w celu zwrócenia uwagi na specyficzne problemy i potrzeby dzielnicy;
2. Pozyskiwanie dodatkowych środków na remonty (z funduszy Unii Europejskiej).

Dodatkowym problemem jest brak poszanowania terenów przedszkoli, szkół i placów zabaw przez mieszkańców dzielnicy. Niezwykle ważne jest, aby uczniowie i ich rodzice utożsamiali się z placówkami oświatowymi. Dzięki temu poczucie współodpowiedzialności za przestrzeń wspólną wzrasta.

Cel: Poprawa estetyki infrastruktury szkolnej.

Cel szczegółowy:

1. Współorganizowanie przez szkołę inicjatyw lokalnych, które służą rozwijaniu lokalnych społeczności.

[Cel ten odpowiada celom PRE. **Cel 3.2.1: Modernizowanie infrastruktury i wyposażenia dydaktycznego szkół**].

8. Działania i harmonogram Poniżej przedstawiamy wypracowane cele oraz działania odpowiadające celom. W ramach spotkań nie udało się nakreślić ramowego harmonogramu wdrażania strategii. Jest to zagadnienie, które należy rozwinąć.

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Działania
1. Rozwinięcie	1.1. Wyłonienie i zintegrowanie	1.1.1 Odbudowanie i zaktywizowanie rad

<p>współpracy między przedstawicielami oświaty a rodzicami.</p>	<p>rodziców – liderów, którzy będą łącznikiem z pozostałymi rodzicami;</p> <p>1.2. Zapoznanie rodziców z instytucjami edukacyjnymi;</p> <p>1.3. Zbudowanie pozytywnych doświadczeń bycia w szkole u rodziców;</p> <p>1.4. Zintegrowanie rodziców z nauczycielami;</p> <p>1.5. Rozbudowanie form kontaktu z rodzicami.</p>	<p>rodziców i trójek klasowych;</p> <p>1.2.1. Organizowanie dni otwartych w szkołach o charakterze;</p> <p>1.3.1. Organizacja wydarzeń rozrywkowo – kulturalnych dla całych rodzin (np. piknik, święto szkoły);</p> <p>1.4.1. Organizacja warsztatu integracyjnego, spotkania świątecznego dla rodziców i nauczycieli;</p> <p>1.5.1. Wykorzystanie nowych technologii oraz innych instytucji do kontaktu z rodzicami.</p>
<p>2. Wzmocnienie wsparcia psychologicznego pedagogicznego dla uczniów.</p>	<p>2.1. Wsparcie dla poradni psychologiczno – pedagogicznej;</p> <p>2.2. Wsparcie nauczycieli w pracy z dziećmi z orzeczeniami.</p>	<p>2.1.1. Zwiększenie liczby etatów lub stworzenie dodatkowej poradni na terenie dzielnicy;</p> <p>2.2.1. Zorganizowanie specjalistycznych kursów, które pozwalają zdobyć kompetencje do pracy z dziećmi z orzeczeniami.</p>
<p>3. 3.Rozbudowanie oferty interesujących i atrakcyjnych dla uczniów zajęć pozalekcyjnych.</p>	<p>3.1. Stworzenie bogatej oferty zajęć sportowych i kulturalnych dostępnej dla uczniów;</p> <p>3.2. Rozbudowanie i zmodyfikowanie istniejących zajęć dodatkowych.</p>	<p>3.1.1. Zorganizowanie klas profilowanych w placówkach (klasy sportowe, artystyczne);</p> <p>3.2.1. Zwiększenie oferty zajęć dodatkowych (zarówno dla uczniów z problemami szkolnymi jak i dla tych o ponadprzeciętnych wynikach).</p>
<p>4. Rozwinięcie szeroko rozumianego doradztwa zawodowego</p>	<p>4.1. Pokazywanie korzyści kształcenia się uczniów po gimnazjum w szkołach technicznych i zawodowych;</p> <p>4.2. Poprawa wizerunku szkół</p>	<p>4.1.1. Organizacja wydarzeń w przedszkolach, szkołach podstawowych i gimnazjach, podczas których młodsi uczniowie i ich rodzice poznają ofertę szkół ponadgimnazjalnych;</p>

	<p>zawodowych;</p> <p>4.3. Powołanie funkcji doradcy zawodowego</p>	<p>4.2.1. Rozbudowana akcja promocyjna szkół zawodowych z terenu dzielnicy;</p> <p>4.3.1. Szkolenia dla nauczycieli z doradztwa zawodowego, bądź zatrudnienie osoby przeszkolonej w tym kierunku.</p>
<p>5. Podniesienie jakości infrastruktury oświatowej w dzielnicy.</p>	<p>5.1. Zwrócenia uwagi władz miasta na specyficzne problemy i potrzeby dzielnicy;</p> <p>5.2. Pozyskiwanie dodatkowych środków na remonty (z funduszy Unii Europejskiej);</p>	<p>5.1.1. Zainicjowanie spotkań z władzami miasta (Biuro Edukacji, Rada Miasta, Wiceprezydenci Warszawy);</p> <p>5.2.1. Zatrudnienie osoby przeszkolonej w pisaniu wniosków o dofinansowanie lub przeszkolenie pracownika w tym kierunku.</p> <p>5.3.1.</p>
<p>6. Poprawa estetyki infrastruktury szkolnej.</p>	<p>6.1. Współorganizowanie przez szkołę inicjatyw lokalnych, które służą rozwijaniu lokalnych społeczności.</p>	<p>6.1.1. Wspólne działania i inicjatywy mieszkańców i kadry pedagogicznej na rzecz infrastruktury szkolnej.</p>